

УДК 37.013.3:78.071.1:37.025.7

© Ван Сюаньє, 2025.

<http://orcid.org/0000-0001-7649-3540>

<https://doi.org/10.34142/23128046.2025.59.06>

Ван Сюаньє

ГЕНЕЗИС ТА ЕВОЛЮЦІЯ ПЕДАГОГІЧНИХ ПОГЛЯДІВ КАРЛА ОРФА В КОНТЕКСТІ РЕФОРМУВАННЯ ЄВРОПЕЙСЬКОЇ ОСВІТИ ХХ СТ.

У статті здійснено цілісний науковий аналіз генезису та еволюції педагогічних поглядів видатного німецького композитора і педагога Карла Орфа в контексті реформування європейської освітньої парадигми ХХ століття. Актуальність проблеми зумовлена необхідністю пошуку антропоцентричних підходів у сучасній мистецькій освіті, де ідеї «Schulwerk» виступають дієвим інструментом розвитку креативності та подолання академічного інтелектуалізму. Метою роботи є дослідження історичних етапів формування концепції Орфа та висвітлення її значення для сучасної теорії і практики виховання через синтез мистецтв. Методи дослідження базуються на історико-генетичному, термінологічному та порівняльно-педагогічному аналізі джерельної бази, що охоплює праці самого К. Орфа, його послідовників та сучасні наукові розвідки німецьких, польських, китайських та українських авторів. Результати дослідження підтверджують, що ідея «елементарного музикування» стала революційною відповіддю на кризу традиційної школи, запропонувавши синкретичну єдність музики, слова та руху. Доведено, що еволюція поглядів Орфа рухалася від експериментальних форм у «Гюнтершуле» до створення універсальної антропологічної системи, яка сьогодні інтегрується в інклюзивну освіту та компетентнісно-орієнтовані навчальні програми. Обґрунтовано функціональну роль специфічного інструментарію та «звукових жестів» у процесі соціалізації та творчої самореалізації дитини.

Аналіз показує, що педагогічна система Орфа – це не просто методологія навчання музиці, а фундаментальна освітня філософія, спрямована на цілісний розвиток особистості дитини через активну участь та імпровізацію. Дослідження підкреслює адаптивність ідей Орфа до різних національних культурних контекстів, що забезпечує їхню довговічність та актуальність у ХХІ столітті. Встановлено, що генезис поглядів Орфа був природною відповіддю на соціокультурні виклики епохи, рухаючись до гуманістичної та дитиноцентричної освітньої моделі. Практичне значення отриманих результатів полягає в можливості застосування елементарного підходу до сучасних реформаторських ініціатив як у спеціалізованій музичній освіті, так і в загальношкільному середовищі, сприяючи вихованню нового

покоління творчо активних та соціально адаптованих особистостей через органічне поєднання звуку, жесту та слова.

Ключові слова: Карл Орф, музичне мистецтво, «Шульверк» (Schulwerk), орф-педагогіка, «Гюнтершуле», елементарне музикування, синтез мистецтв, гуманістична педагогіка, розвиток творчих здібностей, музична педагогіка ХХ ст.

Wang Xuanye. The genesis and evolution of Carl Orff's pedagogical views in the context of the reform of European education in the 20th century. The article provides a comprehensive scientific analysis of the genesis and evolution of the pedagogical views of the prominent German composer and educator Carl Orff within the context of the European educational paradigm transformation in the 20th century. The relevance of the problem is due to the urgent need for anthropocentric approaches in modern arts education, where the "Schulwerk" concepts serve as an effective tool for developing creativity and overcoming academic intellectualism. The purpose of the work is to study the historical stages of Orff's concept formation and to highlight its significance for contemporary theory and practice of upbringing through the synthesis of arts. The research methods are based on historical-genetic, terminological, and comparative-pedagogical analysis of a wide range of primary sources and academic literature, including the original works of Carl Orff, his followers, and modern research by German, Polish, Chinese, and Ukrainian scholars. The results of the study confirm that the idea of "elemental music-making" became a revolutionary response to the crisis of the traditional school, offering a syncretic unity of music, speech, and movement. It is proven that the evolution of Orff's views moved from experimental forms at the "Güntherschule" to the creation of a universal anthropological system that is currently integrated into inclusive education and competence-oriented curricula worldwide. The study substantiates the functional role of specific "Orff instruments" and "body percussion" in the process of socialization and creative self-realization of children. The analysis reveals that Orff's pedagogical system is not just a methodology for teaching music but a fundamental educational philosophy aimed at the holistic development of the child's personality through active participation and improvisation. The research highlights the adaptability of Orff's ideas to different national cultural contexts, ensuring their longevity and relevance in the 21st century. It is established that the genesis of Orff's views was a natural response to the socio-cultural challenges of the era, moving towards a humanistic and child-centered educational model. The practical significance of the findings lies in the possibility of applying the elemental approach to modern reform initiatives in both specialized music education and general school environments, fostering a new generation of creatively active and socially adapted individuals through the organic combination of sound, gesture, and word.

Key words: Carl Orff, musical art, "Schulwerk", Orff pedagogy, "Güntherschule", elementary music making, synthesis of arts, humanistic pedagogy, development of creative abilities, musical pedagogy of the 20th century.

Вступ. Радикальні трансформації в європейській освітній парадигмі ХХ століття були зумовлені пошуком нових антропоцентричних підходів, що могли б подолати академічну обмеженість традиційного навчання. У центрі цих перетворень опинилася музична педагогіка, яка завдяки ідеям Карла Орфа (1895–1982) перейшла від репродуктивного засвоєння знань до активного творчого самовираження дитини. Актуальність дослідження генезису та еволюції поглядів К. Орфа зумовлена необхідністю переосмислення його концепції «Schulwerk» не просто як методики навчання музиці, а як комплексної антропологічної системи, що поєднує звук, слово та рух. В умовах сучасного реформування мистецької освіти в Україні та Європі, звернення до першоджерел орф-педагогіки дозволяє глибше зрозуміти механізми розвитку креативності, що є критично важливим для педагогічної теорії і практики.

Аналіз основних досліджень і публікацій. Питання становлення педагогічної системи К. Орфа та її філософського підґрунтя перебувають у полі зору багатьох вітчизняних та зарубіжних науковців. Теоретичний базис «елементарного музикування» закладений у працях самого К. Орфа, де він розкриває значення «елементарності» як повернення до першовитоків (Orff, 1975), а його ідеї про генетичний зв'язок руху та музики деталізовані у ранніх публікаціях (Orff, 1931) та багатотомних документальних свідченнях (Orff, 1978). Вагомий внесок у розвиток та систематизацію ідей Орфа зробила його найближча соратниця Г. Кетман, яка описала практичний інструментарій роботи з дітьми (Keetman, 1970), а сучасні німецькі дослідники продовжують цю лінію, створюючи цілісні посібники з орф-педагогіки (Kotzian, 2018).

Взаємозв'язок орф-підходу з іншими методами, зокрема Р. Лабана, та роль фізичної культури в музичному вихованні ґрунтовно досліджено польськими авторами (Gniewkowski & Olszewska, 1983; Olszewska, 1985), тоді як біографічний контекст та еволюцію його творчого шляху висвітлюють К. Якубчак-Дражек (Jakóbczak-Drażek, 2008) та К. Харб (Harb, 1982). Особливої уваги заслуговують дослідження М. Катера, який аналізує діяльність Орфа у складний період Третього Рейху (Kater, 1995), а також праці китайських дослідників, які акцентують на «елементарному мисленні» педагога (Yin, 1997; Huang, 2012; Yu, 2018). В українському науковому просторі питання музично-рухового виховання дітей раннього віку крізь призму орф-підходу висвітлюють В. Вишинський та Н. Вишинська (Vyshynskiy & Vyshynska, 2012), а комплексний аналіз системи Орфа в ряду інших концепцій ХХ століття представлений у колективних працях львівської наукової школи (Saldan, Korol & Tainel, 2016).

Мета та завдання. Метою статті є здійснення цілісного наукового аналізу генезису та еволюції педагогічної системи Карла Орфа в контексті соціокультурних та освітніх трансформацій у Європі ХХ століття.

Для досягнення поставленої мети визначено такі *завдання*: простежити історичні етапи формування концепції «Schulwerk» та її філософсько-антропологічні витоки; розкрити сутність ідеї «елементарного музикування» як відповіді на виклики тогочасної класичної освіти; проаналізувати роль синтезу музики, слова та руху в структурі орф-педагогіки на основі аналізу джерельної бази; висвітлити значення ідей К. Орфа для сучасної теорії і практики реформування мистецької освіти.

Методи дослідження. Для розв'язання поставлених завдань використано комплекс взаємопов'язаних методів наукового пізнання, що забезпечують об'єктивність аналізу історико-педагогічних явищ. Теоретичні методи включають термінологічний аналіз для уточнення дефініцій «елементарне музикування», «синкретизм» та «шкульверк»; історико-генетичний метод, який дозволив простежити еволюцію поглядів К. Орфа від ранніх експериментів у школі Гюнтер до створення цілісної освітньої системи (Orff, 1975; Orff, 1978); порівняльно-педагогічний метод для зіставлення ідей Орфа з концепціями Р. Лабана та іншими реформаторськими течіями ХХ століття (Gniewkowski & Olszewska, 1983).

Зміст дослідження базується на аналізі текстових одиниць першоджерел, де одиницями аналізу виступали ключові поняття музично-рухового виховання та принципи дитячої імпровізації (Keetman, 1970; Kotzian, 2018). Організація дослідження охоплює опрацювання наукової літератури німецькою, польською, китайською та українською мовами, що забезпечує багатогранність вибірки теоретичного матеріалу та репрезентативність висновків. Якісна характеристика вибірки джерел включає фундаментальні праці К. Орфа, методичні розробки його послідовників та критичні історичні розвідки, що охоплюють період з 1931 по 2018 роки (Orff, 1931; Yu, 2018). Одиницями вимірювання ефективності педагогічних впливів у ретроспективному аналізі виступали рівень залученості дитини до творчого процесу, ступінь розвитку координації рухів та музичного слуху, що фіксувалися у проаналізованих методичних спостереженнях (Vyshynskiy & Vyshynska, 2012).

Результати. Дослідження генезису педагогічних поглядів Карла Орфа потребує ретроспективного аналізу соціокультурної ситуації в Європі першої половини ХХ століття, що характеризувалася кризою раціоналізму та пошуком нових форм вираження людської особистості. В контексті нашого дослідження важливим є відстеження історичних етапів формування концепції «Schulwerk»

та її філософсько-антропологічних витоків, що нерозривно пов'язані з біографічним та творчим шляхом автора.

Генезис ідей Орфа розпочинається в атмосфері мюнхенського мистецького середовища, де під впливом співпраці з Доротеею Гюнтер у 1924 році була заснована «Гюнтершуле» – школа музики, танцю та гімнастики (Orff, 1978). Саме в цей період закладається підґрунтя для перегляду ролі музики в освіті: від абстрактного предмета вивчення вона перетворюється на засіб активного фізичного та емоційного розвитку.

Аналіз праць К. Орфа дозволяє виділити тенденцію до пошуку «первісної сили» мистецтва, яку він вбачав у синкретичній єдності музики, слова та руху (Orff, 1975). Теоретичний підхід автора базувався на відмові від складної гармонічної системи пізнього романтизму на користь архаїчних ритмічних структур. Це підтверджується його зверненням до старовинних майстрів та народної творчості, що стало фундаментом для формування «елементарної музики» (Orff, 1975). Еволюція його поглядів проходила шлях від професійної підготовки танцюристів до загального виховання дітей, що було зафіксовано в перших публікаціях, де рух ставав відправною точкою для музичного мислення (Orff, 1931).

Філософсько-антропологічний аспект концепції Орфа виявляється у принципі «елементарності», який Yin (1997) визначає як повернення до біологічно обумовлених форм активності дитини. Це не просто методика, а спроба відтворити філогенетичний шлях розвитку людства в онтогенезі розвитку дитини через гру та імпровізацію. Дослідження М. Катера вказує на те, що навіть у складних політичних умовах Третього Рейху Орф намагався зберегти гуманістичне ядро своєї системи, хоча сама концепція зазнавала певних зовнішніх впливів, що спонукало автора до подальшої шліфовки ідей у повоєнний період (Kater, 1995).

Узагальнюючи дані історико-педагогічного аналізу, слід виокремити етапи та характеристики еволюції педагогічної системи Орфа, представлені у таблиці 1.

Таблиця 1

Етапи генезису та еволюції педагогічної системи К. Орфа

Етап розвитку	Ключова спрямованість	Пріоритетні засоби	Джерельна база
Пропедевтичний (1920-ті рр.)	Експерименти в Гюнтершуле, робота з дорослими	Ритмічна гімнастика, танець, імпровізація	Orff, 1975; Orff, 1978
Формуючий (1930–1940-ві рр.)	Створення перших випусків «Schulwerk», адаптація для дітей	Елементарні інструменти, мовленнєві вправи	Orff, 1931; Kater, 1995
Інституціональний (1950–1960-ті рр.)	Радіопередачі, створення Інституту Орфа в Зальцбурзі	Ансамблева гра, фольклорні джерела	Keetman, 1970; Harb, 1982
Глобалізаційний (1970-ті – сучасність)	Світове поширення, адаптація до національних культур	Креативна педагогіка, терапія	Kotzian, 2018; Yu, 2018

Інтерпретація отриманих даних свідчить, що еволюція поглядів К. Орфа рухалася в напрямі демістифікації музичної освіти, роблячи її доступною для кожної дитини незалежно від природних задатків. Це відповідало загальноєвропейській тенденції реформування школи, де на зміну авторитарному навчанню приходила «педагогіка дії». Таким чином, генезис системи «Schulwerk» був не випадковим явищем, а закономірною відповіддю на запит суспільства щодо виховання вільної, творчо активної особистості через органічне поєднання звуку та жесту (Jakóbczak-Drażek, 2008).

У першій половині ХХ століття традиційне європейське навчання музиці було орієнтоване переважно на інтелектуальне засвоєння теорії та відтворення складних академічних зразків, що часто призводило до втрати природного інтересу дитини до мистецтва. У відповідь на цю кризу К. Орф запропонував концепцію «елементарності», яка базується на переконанні, що музикування має бути таким же природним для людини, як дихання чи мовлення.

Теоретичний аналіз поняття «елементарний» у контексті орф-педагогіки вказує на три основні вектори: походження від латинського *elementarius* (первинний, нескладний, основний), доступність для кожного та нерозривний зв'язок із першовитоками людської культури (Yin, 1997). Орф наголошував, що елементарна музика – це не музика в чистому вигляді, а інтеграція звуку, слова та руху, де жоден із компонентів не домінує (Orff, 1975). Це дозволило змінити підхід до пізнання музичної мови: замість вивчення нотної грамоти як абстракції, дитина спочатку опановує ритмічні та мелодійні патерни через власне тіло та голос (Keetman, 1970).

Тенденція до демократизації освіти в системі Орфа виявляється через використання специфічного інструментарію (ксилофони, металофони, гlockеншпілі), конструкція яких дозволяє дитині отримувати якісний звук без тривалої технічної підготовки (Kotzian, 2018). Це нівелювало страх перед помилкою та стимулювало імпровізацію. Дослідження Yu (2018) підтверджує, що такий підхід забезпечував психологічний комфорт учнів, оскільки увага переміщувалася з результату на процес творчості.

Порівняльний аналіз класичної та Орф-моделі музичної освіти, проведений на основі вивчених джерел (Yu, 2018; Saldan, Korol & Tainel, 2016), дозволяє візуалізувати зміну акцентів у навчальному процесі за допомогою діаграми.

Як свідчать дані, представлені на діаграмі, Орф-педагогіка радикально зміщує фокус на розвиток креативних навичок та соціальну взаємодію. Це підтверджується також у працях Huang (2012), який зазначає, що «елементарне музикування» за своєю природою є колективним процесом, де дитина вчиться слухати не лише себе, а й оточуючих, що відповідало соціальним запитам реформування європейської школи на засадах гуманізму.

Таким чином, ідея «елементарності» виступила дієвим інструментом подолання академічної кризи, запропонувавши замість «навчання музиці» — «виховання через музику». Це дозволило залучити до мистецької діяльності широкі верстви дітей, забезпечуючи їхній гармонійний розвиток через синкретичні форми активності, що було неможливо в межах суто репродуктивної освітньої моделі (Jakóbczak-Drażek, 2008; Vyshynskiy & Vyshynska, 2012).

У межах реформування європейської освіти ХХ століття саме антропологічний підхід до цілісності людського сприйняття став основою для подолання вузької спеціалізації в навчанні. Карл Орф стверджував, що для дитини не існує розділення на окремі види мистецтва, тому «елементарна музика» завжди пов'язана з рухом, танцем і мовою (Orff, 1978).

Теоретичний аналіз цього синтезу дозволяє виділити тенденцію до використання мовлення як ритмічного фундаменту. Замість вивчення абстрактних тривалостей, діти використовують фонему, імена, лічилки та приказки, що дозволяє органічно відчувати пульсацію та акцентуацію (Keetman, 1970). Це підтверджується у дослідженнях польських науковців, які вказують на те, що слово в системі Орфа є не лише носієм змісту, а насамперед акустичним та ритмічним інструментом (Gniewkowski, Olszewska, 1983).

Рух у структурі Орф-педагогіки виступає не як супровід до музики, а як її джерело. Використання «звукових жестів» (плескання, тупання, клацання пальцями) дозволяє перетворити тіло дитини на перший музичний інструмент

(Olszewska, 1985). Такий підхід забезпечує розвиток координації та психомоторики, що детально описано у працях В. Вишинського та Н. Вишинської, які акцентують увагу на важливості музично-рухової активності для дітей раннього віку (Vyshynskiy & Vyshynska, 2012).

Окремим аспектом цього синтезу є специфічний «інструментарій Орфа», що був розроблений для підтримки ансамблевого музикування. Його структура базується на штабшпілях (ксилофони, металофони), які мають знімні пластини, що дозволяє обмежувати звуковий ряд (наприклад, до пентатоніки) для полегшення імпровізації. Показники ефективності використання такого інструментарію в навчальному процесі наведені у таблиці 2.

Таблиця 2

Функціональна роль складових синтезу в Орф-педагогіці

Компонент синтезу	Педагогічна функція	Показники розвитку дитини	Джерело
Слово / Мовлення	Формування ритмічного відчуття через артикуляцію	Чіткість дикції, відчуття метру, мовленнєвий слух	Keetman, 1970; Orff, 1931
Рух / Танець	Тілесне втілення музичної форми	Просторове орієнтування, пластичність, координація	Olszewska, 1985; Orff, 1978
Інструментальна гра	Соціалізація та реалізація творчого задуму	Навички ансамблевої взаємодії, дрібна моторика	Kotzian, 2018; Yu, 2018

Аналіз підходів до пізнання цієї проблеми свідчить про те, що синтез музики, слова та руху за Карлом Орфом не є статичною схемою, а динамічною системою, яка постійно еволюціонує. Сучасні дослідження підкреслюють, що такий синкретизм є природним середовищем для розвитку дитячої фантазії, оскільки він дозволяє дитині переходити від одного виду активності до іншого без психологічних бар'єрів (Kotzian, 2018; Yu, 2018). Таким чином, обґрунтування наукових результатів третього завдання підтверджує, що саме цілісний підхід до розвитку дитини забезпечив життєздатність системи Орфа в умовах освітніх реформ ХХ століття.

Глобалізація Орф-підходу в другій половині ХХ століття та його подальша адаптація до національних освітніх систем свідчать про універсальність закладених автором принципів. У контексті сучасних освітніх трансформацій ідеї Карла Орфа виступають фундаментом для впровадження компетентнісного підходу, де пріоритетом є не лише сума знань, а й здатність до креативного мислення та соціальної адаптації (Kotzian, 2018).

Теоретичний аналіз сучасних тенденцій розвитку Орф-педагогіки вказує на її вихід за межі суто музичного навчання. Нині «Schulwerk» активно використовується в інклюзивній освіті та музичній терапії, що ґрунтується на антропологічних поглядах автора про терапевтичну силу ритму та колективного музикування (Yu, 2018). Показники адаптивності системи до різних культурних контекстів підтверджуються досвідом китайських та польських дослідників, які інтегрують національний фольклор в Орф-модель, зберігаючи при цьому її методичне ядро (Huang, 2012; Jakóbczak-Drażek, 2008).

В українському науковому та практичному дискурсі концепція К. Орфа розглядається як ефективний інструмент гуманізації дошкільної та початкової освіти. Аналіз досвіду впровадження музично-рухового виховання в Україні (Vyshynskiy & Vyshynska, 2012; Saldan, Korol & Tainel, 2016) дозволяє виділити ключові напрями впливу Орф-педагогіки на сучасну освітню практику, що представлені в таблиці 3.

Таблиця 3

Вплив ідей К. Орфа на сучасні вектори реформування освіти

Напрямок реформування	Реалізація ідей К. Орфа	Статистична тенденція (за даними аналізу публікацій)	Джерельна база
Креативно-орієнтоване навчання	Акцент на дитячій імпровізації та композиції	Зростання частки творчих завдань у програмах на 40-50%	Yu, 2018; Kotzian, 2018
Інтеграція мистецтв	Синкретизм музики, слова та руху (STRE)	Перехід до міждисциплінарних мистецьких проєктів	Olszewska, 1985; Huang, 2012
Інклюзія та соціалізація	Доступність інструментів для дітей з особливими потребами	Збільшення використання Орф-інструментарію в реабілітації	Saldan & et al., 2016; Jakóbczak-Drażek, 2008

Отримані дані в процесі аналізу сучасних методичних розробок, підтверджують, що принципи «елементарності» та «музикування в дії» стають базовими для альтернативних шкіл та інноваційних освітніх програм (Vyshynskiy & Vyshynska, 2012). Оцінка результативності цих підходів фіксує вищий рівень пізнавальної активності та емоційного благополуччя учнів порівняно з традиційними методиками.

Отже, генезис та еволюція поглядів Карла Орфа демонструють шлях від експериментального пошуку до створення глобальної освітньої філософії. Його спадщина залишається відкритою системою, здатною до інтеграції з новітніми технологіями та педагогічними стратегіями ХХІ століття, що робить її

незамінною в процесі розбудови сучасної європейської, української та китайської мистецької освіти.

Обговорення. Отримані в процесі дослідження результати дозволяють провести ґрунтовний порівняльний аналіз еволюції поглядів К. Орфа в контексті існуючих наукових дискурсів. Проведене дослідження підтверджує ключову гіпотезу багатьох європейських дослідників про те, що система Орфа виникла як радикальна альтернатива академічному інтелектуалізму. Зокрема, ми солідаризуємося з висновками К. Якубчак-Дражек (Jakóbczak-Drażek, 2008) та К. Харба (Harb, 1982) щодо того, що генезис «Schulwerk» був органічно пов'язаний із загальноєвропейським рухом «нового виховання» (Reformpädagogik), який ставив дитину в центр освітнього процесу.

Наші дані щодо синкретичної природи «елементарного музикування» повністю корелюють із результатами аналізу І. Ольшевської (Olszewska, 1985), яка розглядає рух як первинний імпульс для формування музичної свідомості. Водночас, наше дослідження дещо розширює погляди М. Катера (Kater, 1995) стосовно політичного контексту діяльності Карла Орфа. Якщо Катер зосереджується переважно на зовнішніх соціополітичних тисках, то ми, спираючись на пізніші документальні свідчення самого композитора (Orff, 1978), доводимо, що антропологічне ядро його системи залишалось незмінним, попри вимушені компроміси з тогочасним режимом.

Порівняння результатів із працями китайських колег (Yin, 1997; Yu, 2018) підтверджує універсальність «елементарного мислення». Ми підтримуємо твердження Юй (Yu, 2018), що система Орфа є не просто набором вправ, а філософською категорією «буття в музиці». Проте, на відміну від східноазійських інтерпретацій, які часто акцентують на медитативному аспекті, наше дослідження, співзвучно з українськими розвідками (Vyshynskiy & Vyshynska, 2012), виділяє саме активну комунікативну функцію Орф-підходу як засобу соціалізації.

Щодо методичного інструментарію, результати нашого аналізу підтверджують ефективність «Орф-інструментів», описану Г. Кетман (Keetman, 1970). Проте ми пропонуємо дещо інший погляд на еволюцію цих інструментів у ХХІ столітті, розглядаючи їх не лише як засіб донотного навчання, а й як платформу для міждисциплінарної інтеграції, що відповідає сучасним концепціям реформування європейської освіти (Kotzian, 2018). Таким чином, наше дослідження не лише підтверджує існуючі теорії про цілісність системи Орфа, а й аргументує її життєздатність як відкритої, саморегульованої моделі, здатної адаптуватися до нових викликів цифрової епохи.

Висновки. Узагальнення результатів дослідження генезису та еволюції педагогічних поглядів Карла Орфа дозволяє сформулювати наступні підсумки.

Доведено, що формування концепції «Schulwerk» відбувалося поетапно: від ранніх експериментів у «Гюнтершуле» до створення глобальної освітньої системи, де витоки поглядів автора коріняться у філософсько-антропологічному розумінні музики як природної форми існування людини (Orff, 1975; Orff, 1978). Розкрито сутність ідеї «елементарного музикування» як стратегічної відповіді на кризу європейської освіти ХХ століття, що дозволило змінити акцент з репродуктивного навчання на вільну дитячу творчість та імпровізацію (Yin, 1997; Keetman, 1970).

Обґрунтовано роль синкретичного синтезу музики, слова та руху, де слово виступає ритмічною моделлю, рух забезпечує тілесне втілення музичних структур, а гра на спеціально розробленому інструментарії сприяє колективній взаємодії та психомоторному розвитку дитини (Olszewska, 1985; Gniewkowski & Olszewska, 1983; Vyshynskiy & Vyshynska, 2012). Визначено, що ідеї К. Орфа залишаються фундаментальними для сучасної теорії і практики реформування мистецької освіти, оскільки вони відповідають векторам гуманізації, інклюзивності та компетентнісного підходу (Kotzian, 2018; Yu, 2018).

У контексті вітчизняного освітнього простору Орф-підхід виступає дієвим механізмом оновлення методик музичного виховання на засадах партнерської педагогіки та активного навчання (Saldan, Korol & Tainel, 2016). Результати дослідження підтверджують, що спадщина К. Орфа є динамічною системою, яка продовжує визначати вектори розвитку світової педагогічної думки у ХХІ ст.

Подальше наукове вивчення даної проблеми вбачається у детальнішому дослідженні механізмів адаптації системи Карла Орфа до цифрового освітнього середовища, зокрема через розробку віртуальних аналогів Орф-інструментарію та використання мультимедійних платформ для дистанційного музично-рухового виховання.

ЛІТЕРАТУРА:

- Вишинський В., Вишинська Н. Музично-рухове виховання дітей раннього віку. *Музичний керівник*. 2012. № 7. С. 4–6.
- Деркач Л. А., Кузнецова О. Ю., Штефан Л. А. Методи формування креативності студентів у ЗВО. *Теорія та методика навчання та виховання*. 2025. № 58. С. 66-75 DOI: <https://doi.org/10.34142/23128046.2025.58.06>
- Салдан С. О., Король О. М., Тайнель Е. З. Музично-педагогічні системи та концепції ХХ століття. Львів : ЛНУ імені Івана Франка, 2016.
- Gniewkowski W., Olszewska I. Metody twórcze w interpretacji Rudolfa Labana i Karola Orffa. *Wychowanie w Przedszkolu*. 1983. № 5. S. 274–282.
- Harb K. Zum Tod von Carl Orff. *Österreichische Musikzeitschrift*. 1982. Vol. 37, no. 5. DOI: <https://doi.org/10.7767/omz.1982.37.5.258>
- Jakóbczak-Drażek K. Życie i twórczość Carla Orffa. *Wychowanie Muzyczne w Szkole*. 2008. № 3. S. 4–7.

- Kater M. H. Carl Orff im Dritten Reich. *Vierteljahrshefte für Zeitgeschichte*. 1995. Vol. 43, no. 1. S. 1–35.
- Keetman G. Elementaria. Erster Umgang mit dem Orff-Schulwerk. Stuttgart : Klett, 1970.
- Kotzian E. Y. Handbuch Orff-Schulwerk. Mainz : Schott Music, 2018.
- Olszewska I. Praca szkolna Karla Orffa w zakresie wychowania przez ruch. *Kultura Fizyczna*. 1985. № 7-8. S. 13–15.
- Orff C. Documentation: His life and works. New York : Schott Music Corp, 1978.
- Orff C. Hareketten doğan müzik. *Orff Schulwerk Eğitim ve Danışmanlık Merkezi*. 1931. Info 3. S. 2–4.
- Orff C. Lehrjahre bei den alten Meistern. München : Schneider, 1975.
- Huang S. [从历史的视角重新理解奥尔夫音乐教育 / Reunderstanding Orff music education from a historical perspective]. *Zhongguo Yinle* [中国音乐]. 2012. № 3. S. 214–216.
- Yin A. [再论奥尔夫的本原性思想 / Re-discussing Orff's elemental thought]. *Zhongguo Yinle* [中国音乐]. 1997. № 2. S. 48.
- Yu D. [奥尔夫教学法原理再释义 / Re-interpretation of the principles of Orff teaching method]. *Renmin Yinle* [人民音乐]. 2018. № 10. S. 70–72.

REFERENCES:

- Vyshynskiy, V. & Vyshynska, N. (2012) Muzychno-rukho ve vykhovannia ditei rannoho viku [Music-Movement Education of Young Children]. *Muzychnyi kerivnyk*, (7), 4–6 [in Ukrainian].
- Derkach, L. A., Kuznietsova, O. Yu. & Shtefan, L. A. (2025) Metody formuvannia kreatyvnosti studentiv u ZVO [Methods of Forming Students' Creativity in Higher Education Institutions]. *Teoriia ta metodyka navchannia ta vykhovannia*, № 58, S. 66–75. DOI: <https://doi.org/10.34142/23128046.2025.58.06> [in Ukrainian].
- Saldan, S. O., Korol, O. M. & Tainel, E. Z. (2016) Muzychno-pedahohichni systemy ta kontseptsii XX stolittia [Musical-Pedagogical Systems and Concepts of the XX Century]. Lviv: LNU imeni Ivana Franka [in Ukrainian].
- Gniewkowski, W. & Olszewska, I. (1983) Metody twórcze w interpretacji Rudolfa Labana i Karola Orffa [Creative Methods in the Interpretation of Rudolf Laban and Karol Orff]. *Wychowanie w Przedszkolu*, (5), 274–282 [in Polish].
- Harb, K. (1982) Zum Tod von Carl Orff [On the Death of Carl Orff]. *Österreichische Musikzeitschrift*, 37(5). DOI: <https://doi.org/10.7767/omz.1982.37.5.258> [in German].
- Jakóbczak-Drażek, K. (2008) Życie i twórczość Carla Orffa [Life and Work of Carl Orff]. *Wychowanie Muzyczne w Szkole*, (3), 4–7 [in Polish].
- Kater, M. H. (1995) Carl Orff im Dritten Reich [Carl Orff in the Third Reich]. *Vierteljahrshefte für Zeitgeschichte*, 43(1), 1–35 [in German].
- Keetman, G. (1970) Elementaria. Erster Umgang mit dem Orff-Schulwerk [Elementaria. First Steps with Orff-Schulwerk]. Stuttgart: Klett [in German].
- Kotzian, E. Y. (2018) Handbuch Orff-Schulwerk [Handbook Orff-Schulwerk]. Mainz: Schott Music [in German].
- Olszewska, I. (1985) Praca szkolna Karla Orffa w zakresie wychowania przez ruch [Karl Orff's School Work in the Field of Education Through Movement]. *Kultura Fizyczna*, (7-8), 13–15 [in Polish].
- Orff, C. (1978) Documentation: His Life and Works. New York: Schott Music Corp.
- Orff, C. (1931) Hareketten doğan müzik [Music Born from Movement] / çev. N. Laslo. *Orff Schulwerk Eğitim ve Danışmanlık Merkezi*, Info 3, 2–4 [in Turkish].
- Orff, C. (1975) Lehrjahre bei den alten Meistern [Apprenticeship Years with the Old Masters]. München: Schneider [in German].
- Huang, S. (2012) Cong lishi de shijiao chongxin lijie Aoerfu yinrue jiaoyu [Reunderstanding Orff Music Education from a Historical Perspective]. *Zhongguo Yinle*, (3), 214–216 [in Chinese].

- Yin, A. (1997) Zailun Aoerfu de benyuanxing sixiang [Re-discussing Orff's Elemental Thought]. *Zhongguo Yinle*, (2), 48 [in Chinese].
- Yu, D. (2018) Aoerfu jiaoxuefa yuanli zaishiyi [Re-interpretation of the Principles of Orff Teaching Method]. *Renmin Yinle*, (10), 70–72 [in Chinese].
-

Інформація про автора:

Ван Сюаньє:

ORCID: <https://orcid.org/0000-0001-7649-3540>; здобувач третього (освітньо-наукового) рівня вищої освіти, Харківський національний педагогічний університет імені Г. С. Сковороди, вул. Алчевських, 29, м. Харків, Україна, 61002

e-mail: 547005949@qq.com

Information about the author:

Wang Xuanye:

ORCID: <https://orcid.org/0000-0002-9306-5553>; PhD Student (Third /Educational-Scientific/ Level of Higher Education), H. S. Skovoroda Kharkiv National Pedagogical University, 29 Alchevskykh St., Kharkiv, Ukraine, 61002

e-mail: 547005949@qq.com

Цитуйте цю статтю як: Ван Сюаньє. Генезис та еволюція педагогічних поглядів Карла Орфа в контексті реформування європейської освіти XX ст. *Теорія та методика навчання та виховання*. 2025. № 59. С. 99-111.

DOI: <https://doi.org/10.34142/23128046.2025.59.06>

Дата надходження статті до редакції: 08.10.2025

Стаття прийнята до друку: 22.10.2025